Inbreng KB nationale bibliotheek Rondetafelgesprek PISA-2025

De PISA-2025-uitkomsten benadrukken de urgentie van de leesopgave. Onvoldoende leesvaardigheid beperkt de kansen van jongeren, hun vermogen om informatie kritisch te beoordelen en om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Lezen vergroot bovendien het empathisch vermogen en helpt om andere perspectieven te begrijpen. Kortom, het is fundamenteel voor iedereen en onze democratische samenleving.

De KB nationale bibliotheek (KB) onderschrijft het belang van krachtig en goed onderbouwd leesonderwijs. De leescrisis kan echter niet alleen in het klaslokaal worden opgelost. Leesvaardigheid groeit duurzaam wanneer kinderen en jongeren veel en gevarieerd lezen, zelf teksten kunnen kiezen en hulp krijgen bij het vinden van boeken en verhalen die bij hen passen.

Daarvoor is een brede leescultuur nodig. Die ontstaat op school, thuis, in de bibliotheek en digitaal. Nederland heeft een samenhangende leesinfrastructuur nodig die deze omgevingen verbindt en alle kinderen en jongeren toegang geeft tot aantrekkelijke, passende en diverse teksten.

Leesplezier als basis voor duurzame leesvaardigheid
Wie beter wil leren lezen, moet veel lezen. Vooral voor kinderen en jongeren die lezen moeilijk vinden of thuis minder met boeken in aanraking komen, is leesplezier geen bijzaak maar een voorwaarde. Het helpt hen een leesroutine, woordenschat, kennis en vertrouwen in het eigen leesvermogen op te bouwen.

De bibliotheek biedt een gevarieerde collectie, van jeugdliteratuur en informatieve boeken tot strips, tijdschriften, luisterboeken en digitale teksten. Vrije keuze is daarbij essentieel: niet iedereen wordt geraakt door hetzelfde boek. Bibliotheekprofessionals en leescommunity's zoals Hebban in de klas kunnen jongeren helpen materiaal te vinden dat aansluit bij hun belangstelling en niveau.

Onze vraag:

- Dagelijks vijftien tot twintig minuten vrij lezen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs, met keuzevrijheid en begeleiding bij het vinden van passende teksten. Lezen moet daarbij niet uitsluitend worden gekoppeld aan toetsen of verwerkingsopdrachten, zodat jongeren een leesmotivatie ontwikkelen die ook buiten en na school standhoudt.

De Bibliotheek op school als structurele infrastructuur
De Bibliotheek op school is geen tijdelijk leesproject, maar een duurzame samenwerking tussen het onderwijs en de bibliotheek. De kracht ligt in de combinatie van een actuele collectie, een leesmediaconsulent, deskundigheidsbevordering, monitoring en samenwerking. Deze infrastructuur moet beschikbaar zijn in het po, vo én mbo. Juist in het vo en mbo neemt de leestijd vaak af, terwijl de eisen aan leesvaardigheid toenemen.

Onze vraag:

- Zorg voor toereikende (meer), structurele financiering en borg de samenwerking ook aan de onderwijskant. Zet eerst in op landelijke dekking in de kinderopvang en het primair onderwijs en breid daarna uit naar het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Postbus 90407
2509 LK Den Haag

Prins Willem-Alexanderhof 5
2595 BE Den Haag

www.kb.nl
(070) 314 09 11

Digitale en luistervormen gericht inzetten
De leesomgeving van jongeren is ook digitaal. De online Bibliotheek is een publieke dienst die jeugd en jongeren rechtstreeks toegang biedt tot deze collecties. Een grotere bekendheid van de Bibliotheek-app kan de drempel tot lezen verlagen en helpen om lezen onderdeel te maken van het dagelijks leven.

Een digitaal aanbod leidt echter niet vanzelf tot meer lezen. Het is daarom belangrijk de bekendheid met de Bibliotheek-app te versterken, te weten welke groepen worden bereikt en te blijven investeren in de publieksbenadering die nodig is. Zowel met campagnes zoals *Wie leest heeft een goed verhaal* (van de Leescoalitie) als met inspiratiesites zoals Lezen voor de lijst.nl. Bijzondere aandacht is nodig voor jongeren die minder vaak voor hun plezier lezen, waaronder jongens en jongeren met beperkte toegang tot boeken.

Onze vraag:

- Het gebruik van digitaal lezen en luisteren door de Bibliotheek-app beter bekend te maken onder jeugd en jongeren en het bereik en gebruik te monitoren. Zo kunnen ook jongeren worden bereikt die buiten school minder gemakkelijk toegang hebben tot boeken en andere rijke teksten.

De PISA-cijfers vragen om urgentie én om een aanpak die verder reikt dan het volgende meetmoment. Een duurzame verbetering van de leesvaardigheid is alleen mogelijk als lezen een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het dagelijks leven van kinderen en jongeren, op school en daarbuiten. Investeringen in leesvaardigheid werken bovendien lang door: de inzet van vandaag bepaalt mede in hoeverre jongeren zich later kunnen blijven ontwikkelen en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Postbus 90407
2509 LK Den Haag

Prins Willem-Alexanderhof 5
2595 BE Den Haag

www.kb.nl
(070) 314 09 11